

KIBÚCSUZÓ BESZÉD.*)

Alapige: Zsoltár. 116, 7. 8. Térj meg én lelkem a te nyugalmadba; mert az Ur jó tett énvelem; mivelhogy megszabadítál lelkeket a haláltól, szemeimet a könnyullatástól. lábaimat az eséstől.

Még ugyis érzékeny megilletődéssel vennők, ha valakit sirás szándékkal a temető felé haladva látnánk, hát ha előre tudnók, hogy azon valaki a sirt épen önmagának ássa? hogy tudnánk ilyenmü jelenetet szív fájdalom nélkül végignézni?

És imé! ez a fájdalmas teendő áll előttem. A mindeneken uralkodó Isten a halálnak ma épen azon keserü poharát adja kezembe, mely szerint ha egy halálraitelt kivégzendőtől kérdeznék: halálos ítéletedet irod-e alá? a se felelhetne egyebet, mint a mit tőle kérdeznék, mert én tisztelt hallgatóim becses figyelmét más kérdéssel nem is foglalkoztathatom, mint ezzel: „Mikor temeti egy kibúcsuzó pap önmagát a legtisztességesebben?”

Felelt helyettem a szent író, midőn az alapigékben önmaga örök tanulságul azt írta nekem: Térj meg én lelkem a te nyugalmadba; mert az Ur jól tett teveled, midőn megszabadítá lelkeket a haláltól, szemeidet a könnyullatástól, lábaidat az eséstől.

Egy kibúcsuzó pap akkor mondhatja, hogy magát a legtisztességesebben temeti, mikor jó lélekkel mondhatja: Térj meg én lelkem a te nyugalmadba, mert az Ur jól tett teveled, midőn lelkeket a haláltól megszabadította.

Korántsem akarom ezzel azt mondani, hogy én egy csuda kivétel vagyok a közvégtet alól: Por vagy és porrá kell lenned! 1. Móz. 3. 19., hanem csak hogy ezzel lelkem van a haláltól megszabadítva. Hiszen ugyis lelkem által vagyok a mi vagyok, napról-napra értelmesebb, jobb, tökéletesebb és boldogabb.

*) Elmondott Hévizen 1885.

Ezt így tanította szent Pál, a legtudományosabb apostol is: Járultok az Istenhez és a tökéletesekké lett igazakhoz, kik a menyben be vannak írva! Zsid. 12, 22.

E hittel emelem szemeimet hozzátok, kik az Isten országának dicső lakói vagytok. Ti is egykor a halál keserű poharát kiüritettetek, de él bennem a hit, hogy ismét meglátom, a kiket közületek ismértem és szerettem és akkor az énszivemnek öröme lesz, melyet senki tőlem el nem vehet. János 16, 22. Ezt így mondá üdvözítőnk is, mikor az Olajfák hegyénél menybe menendő volt! Féljen tehát a ki nem hiszen; én gyermekkorom óta az Isten igaz ismeretében vagyok áldott emlékü szülőimtől nevelve és ama szebb és jobb világhoz tartozom, melyre titeket is sokszor figyelmeztetél, midőn mondám: keressétek az Isten országát és annak igazságát. Mát. 6, 33.

Egyszóval: Ha szintén mai búcsubeszédemmel magam temetem is el magamat, eléggé meg vagyok tisztelve, mert én hiszem, hogy ezzel az élet és halál ura az én lelkemet is a haláltól megszabadította.

Igy szabadítá meg továbbá: szemeimet is a sirástól. A bölcs teremtő az embernek azon különös tisztességet is adá, hogy teste vagy lelke fájdalmának sirással adhassa jelét. Én pap létemre is nem egyszer sirtam. Sirtam, kivált ha láttam, hogy a kihez szólok, szavaimat nem érti. Sirtam, mert tudám, hogy ha a tévelygőt meg nem intem és az az ő bűnében miattam meghal, az Ur az ő vérét az én tenyeremből kéri elő. Ézék. 3, 18.

De már már túl ilyen számoló nem vagyok. Az én öntemetkezésem e tekintetben is tisztesség nekem, mert sirásom jó lelkem részvétének jele volt; de az Ur ma azt a jót teszi velem, hogy szemeimet ezen sirástól megmenti. Valamint végre harmadszor megszabadítja: Lábaimat is az eséstől.

Én megtisztelve érzem magamat, valabánszor valamelyik résztvevő atyafi gyámolít, hogy el ne essem. Ezt érzem én, midőn látom, hogy lábaim erőtlensége miatt keresetképtelenné lettem, de a magyar unitárius vallásközönség az egyházi méltóságos Főtanács által jegyzőkönyvileg kimondá, hogy gyámoltjai sorába fogad és én ezzel is dicsekedve mondhatom, hogy Isten után az én gyámom ama százkaru őrangyal, mely az én mai öntemetkezésem által karon fog engemet, hogy el ne essem és ez az eset tagadhatatlanul nagy tisztesség nekem, ki ma nyugodt lélekkel mondhatom: Térj meg én

lelkem a te nyugodalmadba, mert az Ur jóltett veled, midőn megszabadította lelkedet a haláltól, szemeidet a sirástól és lábaidat az eséstől! de nektek is tisztelt hallgatóim, miként látni fogjátok mai beszédem hátralevő részében:

Midőn ma papi pályám véghatáránál megállapodva látom, hogy viszontagságos életemből tisztelt hallgatóim közt 25 évet már eltölték, jó lélekkel mondhatom, hogy az egy negyedévszázad se mult tőlem hijába; mert a mellett, hogy papi hivatalomnak eleget tenni sohasem mulasztám el, több másnemű hivatalt is vittem, hogy egyszerre voltam községi jegyző, több kárbiztosító társaság ügynöke, postamester és ki tudná kibeszélni, mennyi mindenekben minden? e pillanatban is méltán áldom az Istent, ki az ő erejét az én erőtlenségemben megdicsőíté, midőn engemet a ti ősrégi ekkleziátokba vezérelvén, láthatólag megsegített, hogy mindenesetre jó emléket hagyok magam után, s a mi több, itt irhatám azon egyházi műveimet, melyek holtom után is a halhatatlanságot az én számomra sok tekintetben biztosítják. . .

Előbb mondtam: hogy eddig többször sirtam, midőn láttam hallgatóim közt, ki engemet azért nem hallgat meg, mert nem érti szómat. Ma e tekintetben is hallgatóim nagyobb részét megtisztelhetem; mert ritka községnek van oly népiskolája, mint a miénk; ez mint egy jó méhkas, évről-évre jobb és több rajját bocsátja ki az értelmesen miveltebb ifju nemzedéknek. Községünk iskolája ritka jó tanítóival áll falunk felett, mint egy korona, ama szép magaslaton, melynél szebb középület messzeföldön alig látunk.

De ha ezzel a világ megtiszteltetteknek mondhat titeket; ha nem mondom is, hogy ennek létrejöttében a főtényező én voltam, azt bizony mondhatom, hogy ezen megtiszteltetésekben oly részem van, mely emlékemet méltán fentartja; annyival inkább, mentől több önérettel mondhatom: Térj meg én lelkem a te nyugodalmadba, mert az Ur jól tett veled, midőn elvette siralmidat.

A ti valódi tisztességtekre mondhatom végre harmadszor: azt is, hogy a mindenek Ura megszabadítá ezuttal lábaimat az eséstől. Igaz ugyan, hogy a gyámintézet, melynek oklevelei végnyugalomban engemet tisztelnek meg, a magyar unitárius egyház intézete, melynek főgazdája a méltóságos főtanács, vezérőrangyala pedig a főpásztor, kit ma unitáriusok püspöke czimén tisztel az ismerők mivelte világa, de az eredeti főbb rész, mint a

gyászszinü fellegekre a remény játszi színét mosolygó napsugár, a tisztesség végnapjaimra töletek van; ti mondátok ki ezen vigasztalásomra az első „légyen“ szót, midőn a lelkesült köri esperesség felhívására a gyámintézetbe fogadtatásomat felajánlatok!

Ti hívátok és hoztatok ezelőtt 25 évvel diszes, virágzó községtetekbe; itt e szent helyen, melyet a ti vallásos buzgalmatok változtatott diszesen megújított templommá, itt tevétek papi munkapályám könnyüvé és gyönyörűséges igává is s ugye? ha szintén mai búcsubeszédem öntemetkezés is, de én méltó önrzettel mondhatom: ez megtisztel engemet is, titeket is; mert méltán mondhatom: Térj meg én lelkem a te nyugodalmadba! mert az Ur jól tett veled, midőn lelkedet a haláltól, szemeidet a sirástól és lábaidat az eséstől megszabadította.

Sokaknak vagyok ugyan e diszes gyülésben örök hálára lekötelezve; kiket mint jóltevőimet áldok ama szebb és jobb világban is, hol egymást hitem szerint az örök életben ismét meglátjuk; de most mégis csak titeket áldlak meg Héviz községi unitáriusok! ti valátok jobb és balkéz felől, közelebbi hitrokon lelki atyámfiai!

1. Tisztelendő lelkész M ó z e s M i h á l y ur! ki ez egyházközségben engemet ünnepelesen felváltottál; légyen Isten előtt kedves a te vállalatod és segéljen, hogy az ő igaz ismeretére és tiszteletére sokakat elvezérelvén, lássák meg azt a jobb jövőt, mely az Isten különös országa az értelmesebb, jobb, tökéletesebb és boldogabb emberekben.

A mindenható a te erődöt úgy sokasítsa meg, hogy késő napjaidban is elmondhassad: „az én igám könnyü és az én terem gyönyörűsége s!“ és végre az élők és holtak bírása adja meg az egész világ előtt a földön is, a menyben is méltó jutalmadat.

2. Tiszteletes, jó és hű szolgatársam! ki a hiveket szivreható énekiddel és lankadatlan tanításiddal úgy vezérled, hogy az Isten országa e szent helyen szemlátomást terjed, légy áldott kedvesid körében nemzedékről nemzedékre, kik poraidat is megáldják.

3. Ti, kik e népes, virágzó egyházközség érdemes gondnoka, egyházférjai és előljárósága vagytok! Ti szülők és magzatok! Ti öregek és ifjak! gazdagok és szegények! özvegyek és árvák! kimentetelekben és bejövetelekben adja az Úr nyilván jelét: hogy az ő áldottai vagytok.

4. A hajdankor hitregéiből olvasom, hogy a jó lelkek szereteteikhez egy ideig a sirból is haza járnak; az én

mai búcsubeszédem ugyan egy öntemetkezésnek mondható, de valamig szívem dobog, nem leszek halott reátok nézve, mert valaki csak hozzám sóhajtot meghalgotom és annak testvérileg szolgálva jelét adom, hogy reá nézve élni még nem szüntem meg.

Most pedig végre is azt mondom: Az én békességem szálljon ezen házra! Mát. 10, 13. Több évek óta szenvedő beteges vagyok, lehettek akaratom ellen is fogyatkozásim; bocsássátok meg! azokat nekem. Istenem előtt és sirom szélén állva, én is megbocsátok annak, a ki csak gondolatjában is vétett ellenem. A testi és lelki békesség szálljon házatokra és nyugódjék azon nemzetségre, ezer izziglen!

A hozzám tartozókról felebaráti szeretettel emlékezzetek meg Isten hozzátok! Amen.

I m a.
(b. e.)

Szent Isten! ki egyedül imádandó vagy angyaloktól és embe-
rektől minden intézeteidben. Mi pedig csak általad vagyunk a mik
vagyunk. Csak egy ideig birjuk testi és lelki ajándékodat, s azokat
is, a kiket szerettünk, te hívod ismét vissza mi tőlünk.

Igy kell a te szódra is megválnunk ez órában is a te szolgál-
tól, ki mint jó és hí pásttor az evangélium szép kies mezején tel-
jes szivéből és lelkéből késő vénsége koráig vezérlé hiveidet. Igy
kell ez ünnepélyes órában az ő szivreható búcsuszavát is hallanunk:
Térj meg én lelkem a te nyugodalmadba, mert az Ur
jól tett teveled! és mi hisszük ezt, mert a kiket vezérelt,
nem csak el nem tévedtek, hanem áldottaid is voltak minden időben.

Hisszük, hogy ezután is jól teszesz vele, a te prófétád szavai
szerint: megszabadítod az ő lelkét a haláltól, az ő sze-
meit a sirástól és lábait az eséstől. Légyen ez is a mi
hitünk szerint!

E végre engedd azon vigasztaló reményben is élnünk, hogy a
te hiveid országa ama szebb és jobb világ, hol a te
szolgáid örökké élnek; a szeretet, mely abban ural-
kodik, letöröl minden könyhullatást és a te angya-
lid, kik elötted állnak szüntelen, megőrzi őket, hogy
lábukat valami módon meg ne üssék. Légyen Úram ez is
a mi hitünk szerint! Légyenek mindazok megáldva, kiket szolgád meg-
áld! Jézus nevében könyörgünk, hallgass meg minket. Amen.

PÉTERFI ÁNDOR,
nyug. lelkész és esperes.

EGYHÁZTÖRTÉNELMI ADATOK.

XCVI.

Unitárius ekkleziák adakozása a marosvásárhelyi collegium építésére 1806.

Méltóságos R. Sz. B. Gróf Camerarius és Fő király Biró ur,
Nagytiszteletü Nagyságos Uram!

Még a fennebb mult 1804-dik esztendőben 8-bernek 27-én tisztelvén a F. K. Gubernium' az irt esztendőben 7-ber 14-én 7430 szám alatt hozzám utasítani méltoztatott kegyes intimatumot aziránt, hogy az én superintendentiam alatt levő Ekklesiak Tiszt. Papjaihoz azon rendelest tenném, melyszerint azok közül kiki maga Halgatoinak, a MVásárhelyi nemes reform. Collegium építésbeli szükségeinek alaminnálkodás által lehető felsegállését ajánlaná, és azt, a mi ezen végre begyülne, egyetértvén én a reform. superintendens ural, az irt nemes Collegium Tiszt. Előljáróinak administraltatnám; ezekhez képest, minthogy közelített azon idő, melyben mi főconsistorialis gyűlést szoktunk tartani itten kolozsvári ekklesiankban, ezen alkalmatosságot halasztani a tisztelt intimatummal Ekklesiaink Tisztos Esperestjeivel, szóval tejendő illendő adhortatiom mellett valo közlését jobbnak tartottam az irás által valo közlésnél és így ebéli Hivatalos kötelességemet a közelebről mult 1805-dik első honapja végével tellyesitettem is, oly rendelésem mellett, hogy azt a mi bégyüendő, kiki a T. Esperestek közül az ezen esztendőbeli közönséges synati Gyűlésünk alkalmatosságával nékem administrallya; mely rendelés teljesítettett is az irt esztendőben Juliusnak első Hetiben nemes Keresztur fuszéki Kis Solymosi Ecclesiánkban, de nem mindenek részéről és a tellyesítők közül is találtattak, a kik nem az én általam adott normativum szerént procedáltak a teljesítésben s azért keveset is gyűjthettek be; s ugyanezért az ilyenekre nézve ujabbán is adhortatiot tettem és mind ezeknek s mind a még nem administraltattaknak lejendő administratiojuk terminussat az jelenvalo esztendőbeli Főconsistorium gyűlésére halasztottam, melynek volt is az a foganyta, hogy ekkor az administratio nagyobbacska summával tetetett, mintsem az előszöri lett volna, lévén az egész mostani administralum 98 azaz kilenczvennyolcz mforintok és 40 az az negyven pénzek; mely summácskát, minekutána administratioja modjáról Főtisztelendő superintendens Abacs ural a néhai mltgs Gróf Toldalagi